Jaarstukken 2018

Versie: 5.0.0.0.0.0

Maatschappelijke ondersteuning

Programmanummer	9
Commissie	Onderwijs en Samenleving
Portefeuille(s)	Gezondheid, Jeugdzorg & Welzijn

De missie van het programma Maatschappelijke ondersteuning luidt:
'De gemeente Leiden wil een stad zijn waarin alle mensen, inclusief die met een zorgbehoefte, actief kunnen participeren en zelf de regie in handen hebben bij de wijze waarop hun zorgbehoefte wordt vervuld. Het gemeentelijke beleid is gericht op het activeren van mensen om hen in staat te stellen zelf deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast organiseren we een vangnet voor de ondersteuning van zeer kwetsbare burgers die onvoldoende in staat zijn om voor zichzelf te zorgen.'

Ontwikkelingen in 2018

De ambitie is het neerzetten van een sterke sociale basis. Dat kan alleen als we goed samenwerken en denken en werken vanuit mensen en hun leefomgeving in plaats van regels.

Voor het programma Maatschappelijke Ondersteuning is intensieve samenwerking aan de orde met Jeugd, Onderwijs, Sport, Wonen en Veiligheid. Specifiek is in 2018 de verbinding gemaakt met de inzet op de verstedelijkingsopgave en omgevingsvisie voor Leiden als sociale, inclusieve en gezonde stad.

Het beleidsakkoord 2018-2022 'Samen maken we de stad, werkend aan een groen, sociaal en ondernemend Leiden' geeft een verdere motivatie, namelijk dat *'sociale problematiek in sommige wijken meer voorkomt dan in andere. Daarom houden we vast aan een wijkgerichte aanpak. We versterken de samenhang en samenwerking tussen de hulpverlenende instanties die in de wijken aan het werk zijn. Daartoe zullen we bestaande subsidierelaties opnieuw tegen het licht houden. De behoefte aan hulp en ondersteuning in de wijk zetten we centraal, niet het aanbod van zorg- en welzijnsorganisaties'*.

In oktober is de monitor sociaal domein 2018 vastgesteld. De monitor is opgezet om de effecten van de decentralisatie van taken in beeld te brengen. De monitor 2018 concentreerde zich op het gebruik van voorzieningen die worden verstrekt vanuit de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Participatiewet. Voor een betere relatie tussen doel, interventie en effect is afgesproken dat college en raad in 2019 gezamenlijk de monitor doorontwikkelen.

Sociale binding en participatie
Een sterke sociale basisinfrastructuur in alle wijken is het uitgangspunt. In 2018 is gestart met het opstellen van een programmaplan Sterke sociale basis. In 2019 wordt uitvoering gegeven aan dit plan.

De intensieve gebiedsgerichte aanpak van het Jacques Urlusplantsoen (JUP) is voortgezet en in Slaaghwijk gestart. De aanpak strekt zich uit over diverse domeinen. Dit richt zich op een buurt of zelfs kleiner gebied naar aanleiding van een knelpunt of een urgentie in een bepaalde beleidssector. Vanuit de intensiveringsgelden voor de wijkaanpak is hiervoor tijdelijk een programmamanager en ondersteuning aangesteld.

Het Mantelzorgakkoord is vernieuwd. De mantelzorgondersteuning is verder geprofessionaliseerd en gepositioneerd in de stad als zelfstandige stichting. Daarnaast is een start gemaakt met de aanpak Eenzaamheid, met veel partijen in de stad.

Preventie
Vooruitlopend op het nieuwe beleidskader Sport en Gezondheid 2019 – 2023 zijn we begonnen het sport- en gezondheidsbeleid meer te integreren. Gezondheidsbevordering is onderdeel van de ontwikkeling van de omgevingsvisie. Hierbij wordt gekeken vanuit het brede concept positieve gezondheid met de zes dimensies lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren.

De inclusieve stad bereiken we onder meer door goede samenwerking. Op het gebied van de gezonde leefstijl en preventie is gestart met de vorming van het Health Platform Leiden, waarin uitwisseling en verbinding ontstaat tussen kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties (zorg, welzijn gezondheid) en inwoners. Leren met de stad wordt gedaan in de gezonde wijkaanpak, met een eerste pilot in de wijk, Stevenshof Vitaal, mede ondersteund met subsidie van ZonMW. Ook hier zijn kennisinstellingen bij betrokken (LUMC, Werkplaats Sociaal Domein, Academische Werkplaats Publieke Gezondheid).

Samen met zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid een Ontwikkel en samenwerkingsagenda opgesteld waarin de gezamenlijke ambities en projecten zijn gevat op preventie, ouderenwelzijn en zorg/langer zelfstandig thuis, verbinding sociaal en medisch domein, waaronder samenwerking eerstelijnszorg, SWT, JGT, GGZ.

Ondersteuning
Per 31 december 2017 is de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning beëindigd en is er een nieuw stelsel van maatwerkvoorzieningen huishoudelijke ondersteuning geïntroduceerd. Bij elke zwaartesoort van huishoudelijke ondersteuning is een intensieve variant geïntroduceerd, gericht op cliënten met verzwarende omstandigheden waardoor er significant meer of vaker ondersteuning noodzakelijk is. Aan de vorm van huishoudelijke ondersteuning waarbij deze gecombineerd wordt met een lichter ondersteuningsvraag op het terrein van begeleiding, is een nieuwe start en naam gegeven: Thuisondersteuning. Op basis van de ervaringen in de eerste drie jaar zijn er veranderingen aangebracht bij de individuele begeleiding. Per 2018 wordt er gewerkt met 4 in plaats van 2 bandbreedten waarin deze qua tijdsomvang wordt geïndiceerd. Hiermee wordt beoogd het op- en afschalen van professionele ondersteuning soepeler en in overzichtelijkere stappen te kunnen laten verlopen.

De hoge werkdruk bij de sociale wijkteams (SWT's) is afgenomen door de formatie beter op orde te brengen en in te zetten op scholing en intervisie.

Kwetsbare groepen
De gemeenten in regio Holland Rijnland bereidden zich voor op een decentralisatie van de centrumgemeentetaken Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang, verslavingszorg en OGGZ per 1 januari 2021. Doel van deze decentralisatie is mensen die aangewezen zijn op beschermd wonen of maatschappelijke opvang in de eigen gemeente op te vangen. De gemeente Leiden werkte hiervoor intensief samen met de Leidse regiogemeenten. De transformatie van deze taken vraagt om veranderingen in de vormen van zorg en begeleiding, maar ook om blijvende aandacht voor de huisvestingsopgaven voor de doelgroepen van Maatschappelijke zorg.

In 2018 zijn er een aantal ontwikkelingen in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling die het vermelden waard zijn. Er is een start gemaakt met de zogenaamde MDA++ aanpak. De aanpak, door team van specialisten uit diverse sectoren, is gericht op het realiseren van duurzame veiligheid in geval van acuut en structureel geweld in samenspraak met het betrokken gezin. De nieuwe regiovisie aanpak huiselijk geweld Hollands Midden 2019 -2023 is opgeleverd en lokale teams zijn geschoold op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Beleidsterrein 9A Sociale binding en participatie

Doelen en prestaties bij 9A Sociale binding en participatie

Doel	Prestatie	
9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog	9A1.1 Organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk	÷
	9A1.2 Organiseren van activiteiten die maatschappelijke participatie bevorderen en sociaal isolement voorkomen	✓
	9A1.3 Bevorderen van cliëntbetrokkenheid en participatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning	✓
	9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk	✓

Toelichting op de prestaties

9A1.1 Organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk
Het is onvoldoende duidelijk of de voorzieningen en activiteiten goed genoeg aansluiten op de sociale situatie van de wijk. Daarnaast is de samenhang in de activiteiten en voorzieningen niet optimaal. Partners in de stad vragen om richting en regie van de gemeente hierop. Daarom is eind 2018 gestart met het programma Sterke Sociale Basis 2019.

Effectindicatoren bij 9A Sociale binding en participatie

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2018	Bron
	2015	2016	2017	2018		
Doel 9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog						
9A1.a Schaalscore sociale cohesie (op een schaal van 1 tot 10)	5,7	5,9	5,8	-	6,0	Veiligheidsmonitor*
9A1.b Percentage inwoners dat het eens is met de stelling 'Ik woon in een gezellige buurt waar mensen elkaar helpen en dingen samen doen'	32%	35%	34%	-	34%	Veiligheidsmonitor*
9A1.c Percentage Leidenaren dat vrijwilligerswerk doet**	32%	-	32%	-	-	Stads- en wijkenquête**
9A1.d Percentage inwoners dat kan terugvallen op mensen in de buurt als men hulp nodig heeft	67%	-	68%	-	-	Stads- en wijkenquête**
9A1.e Percentage inwoners - heb ik gedaan of ben ik toe bereid: 'het ondersteunen van buurtgenoten die hulp nodig hebben'	48%	-	49%	-	-	Stads- en wijkenquête**
9A1.f Percentage inwoners dat mantelzorg verleent	17%	-	18%	-	-	Stads- en wijkenquête**

* De Veiligheidsmonitor wordt sinds 2017 alleen nog in de oneven jaren gehouden.
** De Stads- en wijkenquête wordt alleen in de oneven jaren gehouden.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op Leiden*in*Cijfers.